

Правен анонс

Започва прилагането на Ревизирияния регламент Брюксел I

В сила от
10 януари 2015

бул. "Мария Луиза" № 9-11,
София, България

Тел: +359 2 93 55 100

www.tbp.bg
law.office@tbp.bg

Правна бележка: Настоящият материал е представен само с информационна цел и не съдържа изчерпателен анализ на поставените теми. Преди да предприемете (или да не предприемете) действия във връзка с тази информация, следва да потърсите специализиран правен съвет. Авторите не носят отговорност за вреди или пропуснати ползи от действия или бездействия, основани на този материал.

За повече от десетилетие правилата, уреждащи компетентността на съдилищата и признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела в рамките на Европейския съюз (ЕС) се установяват от РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 44/2001 ("Регламент Брюксел I"). Действието на Регламент Брюксел I като цяло е считано за задоволително, но Комисията е установила, че е желателно да се подобри прилагането на някои от разпоредбите му и да се улесни в по-голяма степен свободното движение на съдебни решения в ЕС. Поради факта, че множество изменения на Регламент Брюксел I е следвало да бъдат направени, е решено, за по-голяма яснота, същият да бъде преиздаден в преработен вид.

Така е одобрен РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст) („Регламент Брюксел I (преработен текст)“ или “Ревизирияния Регламент”). Докато предметът и основните положения на Регламент Брюксел I са във висока степен запазени, Ревизирияния Регламент въвежда и някои реформи, съществените от които ще бъдат накратко обсъдени в следващите параграфи, като при интерес, за нас би било удоволствие да предоставим по-детайлна информация за всички предвидени промени.

Ключови реформи

Премахване на процедурата по екзекватура при запазване на ограничено право на защита срещу решения, постановени в друга държава от ЕС

Регламент Брюксел I (преработен текст) отново потвърждава принципа, че съдебно решение, постановено в държава от ЕС, се признава във всички държави от Съюза без изискване за специално производство. Регламентът обаче въвежда и опростен механизъм за допускане на изпълнение на решения от държави-членки, елиминирайки необходимостта съдилищата на сезираната държава-членка да издават декларация за изпълняемост. По този начин, за целите на изпълнението на решение, постановено в една държава членка, в друга държава членка заявителят следва да представи пред компетентните власти по изпълнението: (а) препис от съдебното решение, което отговаря на необходимите условия за установяване на автентичността му; и (б) сертификат (в стандартна форма), издаден от съда по произход, удостоверяващ, че решението е изпълняемо. При изпълнение на тези формални изисквания, решение, постановено от съдилищата на държава-членка, ще бъде правно третирано по същия начин, по който би било третирано, ако беше постановено в сезираната държава-членка. Въпреки това, лицето, срещу което се търси изпълнение, ще има възможност да подаде молба за отказ на признаване или на изпълнение на съдебно решение, ако счита че едно или повече от основанията за отказ за признаване, както са предвидени в Ревизирия Регламент, са налице. В случая се включват изчерпателно изброени основания, подобни на тези по действащия Регламент Брюксел I, макар и прецизирани в някои аспекти, като: когато съдебното решение е постановено в отсъствие на страната в нарушение на правото ѝ на защита; ако съдебното решение противоречи на съдебно решение, постановено между същите страни в сезираната държава-членка; ако такова признаване/изпълнение явно противоречи на общественения ред на държавата-членка, в която се иска изпълнение и т.н. Както и преди, при никакви обстоятелства решение, постановено в държава-членка, не може да се преразглежда по същество в друга държава-членка.

Производството по изпълнението на съдебни решения, постановени в друга държава-членка, се урежда от правото на сезираната държава. В резултат на това, основанията за отказ или спиране на изпълнението по правото на сезираната държава (напр. по българското право, ако присъденото вземане е погасено след влизането на решението в сила) също ще намерят приложение, доколкото не са несъвместими с основанията, посочени в Ревизирия Регламент (вж. по-горе).

Подобряване на ефективността на споразуменията за избор на съд

Регламент Брюксел I (преработен текст) също подобрява ефективността на споразуменията за избор на съд, като в случай, когато страните (независимо от тяхното местоживееене/седалище), са се съгласили, че съд на държава-членка има юрисдикция да реши спорове между тях, принципът „първи по време“ по Регламент Брюксел I не се прилага, в полза на избрания съд. Така по правило, когато съд на държава-членка, на когото договор е предоставил изключителна компетентност, е сезиран, всеки съд на друга държава-членка, следва да спре производството, докато договорно избрания съд, (евентуално) не обяви, че не е компетентен съгласно договора. От своя страна, избраният съд следва да може да процедира, независимо от това дали другият съд вече е взел решение по спирането на производството. Това е с цел да се осигури предимство на избрания съд при вземането на решение по валидността на юрисдикционното споразумение и степента, до която това споразумение е приложимо към спора, висящ пред него. Освен това, когато избраният със споразумението съд е установил, че е компетентен в

съответствие със споразумението, всеки съд от друга държава-членка (включително този, който е сезиран първи по време) следва да прекрати делото при себе си.

Поясняване на изключението, касаещо арбитража

Ревизирият Регламент потвърждава, че не се прилага към арбитража. В допълнение същият пояснява и че не е приложим и към искиове или производства, съпътстващи арбитража, включително но не само решения на държавни съдилища, засягащи отмяната, преразглеждането, обжалването, признаването или изпълнението на арбитражни решения.

Ревизирият Регламент също така позволява на всеки съд на държава-членка да реши самостоятелно дали едно арбитражно споразумение е недействително съгласно националното си право. Акт на съд на държава-членка относно валидността и изпълняемостта на арбитражно споразумение също не е предмет на установените в Ревизирия Регламент правила за признаване и изпълнение. От друга страна, когато съд на държава-членка е определил, че едно арбитражно споразумение е невалидно, това не преклудира възможността решение на този съд по спора по същество, да бъде признато или, според случая, изпълнено съобразно Ревизирия Регламент.

На горните правила се гледа като на норми, създаващи определен риск от постановяване на противоречиви съдебни и арбитражни решения по идентични спорове и евентуално кореспондиращи проблеми с изпълняемостта на противоречащите си актове от съдилищата на трети държави-членки. Принципно, Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения ("Нюйоркската конвенция"), следва да има предимство над Регламент Брюксел I (преработен текст), както е изрично подчертано от същия. Според признати практикуващи юристи от ЕС, в контекста на този принцип, съдилищата на трета държава членка би следвало по-скоро да допуснат до изпълнение арбитражното решение (при спазване на условията на Нюйоркската конвенция), отколкото противоречащото му съдебно решение. Предстои да се види обаче дали това тълкуване би било възприето на практика от националните съдилища на държавите-членки на ЕС.

Влизане в сила

Регламент Брюксел I (преработен текст) ще се прилага към съдебни производства, образувани на или след 10 януари 2015 г. Действащият Регламент Брюксел I ще бъде отменен, но ще продължи да се прилага към решения, постановени по съдебни производства, образувани преди 10 януари 2015 г.